

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2011/2069(INI)

20.9.2011

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Põhiõiguste olukord Euroopa Liidus (2010)
(2011/2069(INI))

Arvamuse koostaja: Lívia Járóka

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse ÜRO 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2 ja artikli 3 lõike 3 teist lõiku ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 157,
  - võttes arvesse oma 17. juuni 2010. aasta resolutsiooni naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhiste 2006–2010 tulemuste hindamise kohta ja soovitude kohta tulevikuks¹,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eelkõige selle artikleid 1, 2, 3, 4, 5, 21 ja 23,
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitusi seksuaalse sätumuse või soolise identiteedi alusel diskrimineerimise vastu võitlemise meetmete kohta (CM/Rec(2010)5) ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee samateemalist soovitusi ja resolutsiooni (soovitus 1915 ja resolutsioon 1728),
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 2011. aasta märtsis vastu võetud Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti (2011–2020),
  - võttes arvesse komisjoni teatist „Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegia 2010–2015” (KOM(2010)0491),
  - võttes arvesse homofoobiat, transfoobiat ning seksuaalse sätumuse ja soolise identiteedi alusel diskrimineerimist käsitlevat Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti aruannet (2010),
  - võttes arvesse komisjoni 19. oktoobri 2010. aasta teatist „Euroopa Liidu strateegia põhiõiguste harta rakendamiseks” (KOM(2010)0573 lõplik),
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu poolt 7. aprillil 2011. aastal vastu võetud naistevastase vägivalga ja perevägivalga tõkestamise ja sellega võitlemise konventsiooni (CM(2011)49 lõplik),
  - võttes arvesse oma 5. aprilli 2011. aasta resolutsiooni naistevastase vägivalga vastu võitlemise ELi uue poliitilise raamistiku prioriteetide ja põhijoonte kohta²,
- A. arvestades, et Lissaboni lepingu jõustumisel tekkis ELis inimõiguste valdkonnas uus olukord, sest Euroopa Liidu põhiõiguste harta sai õiguslikult siduvaks (Euroopa Liidu lepingu artikkel 6);

---

¹ P7_TA(2010)0232.

² P7_TA(2011)0127.

- B. arvestades, et aastate jooksul tehtud edusammudest hoolimata on naiste ja meeste võrdõiguslikkus saavutamata veel paljudes valdkondades, nagu tööturg, eraelu ning võitlus stereotüüpide ja naistevastase vägivalda vastu;
- C. arvestades, et põhiõiguste hartas tunnustatakse naiste ja meeste võrdõiguslikkust põhiõigusena, ning arvestades, et võidelda tuleks igasuguse diskrimineerimise vastu;
- D. arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse direktiivides on võrdõiguslikkuse edendamiseks, sh diskrimineerimise ohvritele sõltumatu abi andmiseks nõutud, et liikmesriigid asutaksid või määraksid võrdõiguslikkusega tegelevad asutused;
1. kinnitab Euroopa Liidu lepingu artiklit 2, mille kohaselt liit rajaneb inimväärikuse austamise, vabaduse, demokraatia, võrdsuse, solidaarsuse, õigusriigi ja inimõiguste austamise ühistel jagamatutel ja universaalsetel väärtustel, mis kehtivad kõigi Euroopa Liidu territooriumil elavate isikute suhtes, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvad isikud;
  2. palub komisjonil soolist võrdõiguslikkust käsitlevate Euroopa õigusaktide rakendamist liikmesriikides põhjalikult jälgida;
  3. kiidab heaks komisjoni esimese aastaaruande ELi põhiõiguste harta kohaldamise kohta; väljendab heameelt nõukogu järelduste ning eeskätt nõukogu võetud kohustuse üle täita ELi soolise võrdõiguslikkuse eesmärgid, nagu need on välja toodud aluslepingus;
  4. palub Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel õigusaktide väljatöötamisel ja Euroopa Liidus põhiõiguste olukorra hindamisel naiste erilisi vajadusi ja muresid arvesse võtta;
  5. tuletab meelde põhiõiguste harta artiklit 23, milles on sätestatud, et „naiste ja meeste võrdõiguslikkus tuleb tagada kõikides valdkondades, kaasa arvatud tööhõive, töö ja palk” ning et „võrdõiguslikkuse põhimõtte ei takista säilitamast või võtmast meetmeid, mis annavad alaesindatud soole erilisi eeliseid”; rõhutab, et see ei vähenda muude alaesindatud rühmade, nagu laste (artikkel 24), eakate (artikkel 25) ja puuetega inimeste (artikkel 26) õigusi; rõhutab ka seda, et põhiõiguste harta artiklis 21 on selgesõnaliselt sätestatud igasuguse diskrimineerimise, sh geneetiliste omaduste või seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerimise keeld;
  6. rõhutab, et naised on soolise vägivalda peamised ohvrid; tõdeb, et vägivaldaga ja sellega ähvardamisega rikutakse õigust elule, turvalisusele, vabadusele, väärikusele ning füüsilisele ja emotsionaalsele puutumatusse ning sellega ohustatakse tõsiselt taolise vägivalda ohvrite füüsilist ja vaimset tervist; rõhutab, et kuna seda liiki vägivald on Euroopa Liidus nii laialt levinud, kujutab see endast tõsist põhiõiguste rikkumist ja terviseohtu ning ei võimalda kõikidel inimestel turvalisest, vabast ja õiglasest ühiskonnast osa saada;
  7. võtab teadmiseks komisjoni nn ohvrite paketi; peab kahetsusväärseks, et naistevastast vägivalda ei võeta piisavalt arvesse; palub komisjonil kasutusele võtta soolise vägivalda vastu suunatud terviklik poliitiline lähenemisviis ning algatada direktiiv, mis käsitleb naiste ja tüdrukute diskrimineerimise ning nende vastu suunatud vägivalda vastast võitlust ja niisuguse diskrimineerimise ja vägivalda kaotamist kõigis ELi liikmesriikides;

8. palub komisjonil liigsete ootuste ja arusaamatuste vältimiseks kodanikke paremini teavitada mitte ainult nende õigustest, mis on sätestatud põhiõiguste hartas, vaid ka harta kohaldamisalast; tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on Euroopa e-õiguskeskkonna portaal; palub ka liikmesriikidel suurendada kodanikuühiskonna teadlikkust põhiõiguste hartast, pidades selleks pidevat dialoogi asjakohaste valitsusväliste organisatsioonide ja eeskätt naisteorganisatsioonidega, kuivõrd neil on hindamatu kogemus stereotüüpide ja diskrimineerimise alal, kuna kõige sagedasemad ja haavatavamad ohvrid on alati olnud just naised;
9. väljendab heameelt selle üle, et oma 2010. aasta aruandes homofoobia, transfoobia ning seksuaalse sättumuse ja soolise identiteedi alusel diskrimineerimise kohta käsitles Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ka transeksuaalide õigusi ning et komisjon lisas need õigused naiste ja meeste võrdõiguslikkuse 2010.–2015. aasta strateegiasse; tuletab komisjonile meelde, et soolise diskrimineerimise valdkonnas, eeskätt direktiivide 2004/113/EÜ ja 2006/54/EÜ tulevaste läbivaatamiste käigus, tuleb võtta arvesse soolist identiteeti;
10. märgib, et transeksuaale diskrimineeritakse ja häbivääristatakse ning neil ei ole võimalik täielikult kasutada oma õigust väarikusele ja puutumatussele õigusevastaste steriliseerimise ja/või lahutusega seotud nõuete tõttu 21 liikmesriigis; palub komisjonil soolise diskrimineerimise küsimuses soolist identiteeti täielikult arvesse võtta, seda ka seadusandlikes ettepanekutes ja õigusaktide läbivaatamisel; palub liikmesriikidel kaotada steriliseerimine ja muud kohustuslikud ravivõtted ning lahutusega seotud nõuded, mis on vastuolus transeksuaalide õigusega väarikusele ja puutumatussele;
11. palub komisjonil järgnevatel aastatel kaaluda ettepaneku esitamist mitmekordset ja valdkonnaülest diskrimineerimist käsitleva õigusraamistiku loomiseks;
12. rõhutab, et kõikide stereotüüpide ja diskrimineerivate käitumisviiside vähendamist tuleb toetada konkreetsete programmide, meetmete ja kampaaniatega ning kaasates liikmesriike, sotsiaalpartnereid, valitsusväliseid organisatsioone, institutsioone ja parlamendiliikmeid;
13. on mures naiste seksuaal- ja reproduktiivtervise ning sellega seotud õiguste pärast mõnes liikmesriigis; palub eeskätt liikmesriikidel austada kõikide abielupaaride ja üksikisikute põhiõigust otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma laste arvu, sünnivahemiku ja sünniaja üle ning omada selleks vajalikku teavet ning vahendeid, sh juurdepääsu tervishoiuteenustele, seaduslikule ja ohutule abordile ning usaldusväärsetele, ohututele ja taskukohastele rasestumisvastastele vahenditele;
14. rõhutab vajadust võidelda laste vastu toimepandud seksuaalkuritegudega, eriti internetikeskkonnas, millel on ülemaailmne mõju; nõuab seetõttu oma tulevases aastaaruandes laste kaitsmise ja selles valdkonnas tehtud edusammude jälgimist; tuletab siiski meelde, et laste õiguste kaitse on põhiliselt liikmesriikide pädevuses;
15. peab kahetsusväärseks võrdõiguslikkusega tegelevate asutuste kogutud andmete võrdlemisi halba kvaliteeti mõnes liikmesriigis, kuivõrd andmeid ei ole jaotatud diskrimineerimise aluse (nt sugu ja vanus) või teemavaldkonna põhjal (nt töö ja haridus); tuletab meelde, kui oluline roll on Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametil Euroopa Liidus

põhiõigustega seotud mitmesuguste probleemide kohta objektiivsete, usaldusväärsete ja võrreldavate andmete kogumisel;

16. rõhutab, kui oluline on koguda täpseid andmeid naiste olukorra kohta seoses inimõigustega Euroopa Liidus;
17. nõuab, et komisjon kehtestaks liikmesriikidele nõude, et nad esitaksid igal aastal aruande põhiõiguste harta täideviimise kohta;
18. palub komisjonil paremini teatavaks teha, milliseid kaebusi, kirju, küsimusi ja petitsioone on kodanikud põhiõiguste harta kohaldamise kohta esitanud; peab tervitatavaks mis tahes konkreetset teavet soolist diskrimineerimist puudutavate kaebuste kohta, mille komisjon Euroopa Parlamendi naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonile täiendavaks analüüsimiseks edastab; nõuab, et komisjon levitaks laialdaselt oma tulevasi aastaaruandeid põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus, et suurendada teadlikkust demokraatia puudujääkide ja põhiõiguste rikkumise vastaste meetmete vajalikkusest;
19. palub komisjonil leida tõhusad võimalused põhiõiguste harta rikkumiste tuvastamiseks ja rikkumiste korral meetmete võtmiseks ning põhiõiguste rikkumiste erijuhtude käsitlemiseks, muu hulgas korraldades kõikides liikmesriikides juhuauditeid, et teha kindlaks täitmata kohustused;
20. rõhutab, et kodanike äärmist vaesust ja sotsiaalset tõrjutust ei saa mõõta üksnes arvude põhjal majanduslikus mõttes, vaid neid tuleb vaadelda ka põhiõiguste rikkumise kontekstis.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	15.9.2011
Lõpphääletuse tulemus	+: 29 -: 1 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Constance Le Grip, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Raül Romeva i Rueda, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Izaskun Bilbao Barandica, Jill Evans, Christa Klaß, Kartika Tamara Liotard, Mariya Nedelcheva, Katarína Neved'álová, Norica Nicolai, Antigoni Papadopoulou, Joanna Senyszyn